

I место у категорији основних школа:
Вањушка Пешгерац,
VII разред ОШ „Миодраг Чајетинац Чајка“ Трстеник

„Споменик вечити, целом Српству мио, Који никад време не може да збрише.“

Мисли ми броне ка пучини, док ветар расплиће косе неба, а ја зажелех да се заувек отиснем из бурне луке овог времена. Замолила бих неког, можда ветар или кишу да сперу ову маглу што се надвила над нама. Да данас, када су угрожене основне вредности и односи међу људима, бар дечије душе остану чисте. Питам се да ли је данас нешто свето!

Желим да пишем о Светом Сави, али не знам да ли је светац или човек, да ли је владар или слуга човечанству. Може ли све то стати у једно тело, у једну душу и пар нежно плавих очију.

Покушавам да у својој глави створим лик свеца који то није, принца који је рођен да служи народу, а не да седи на престолу. Одрекао се раскоши и богатства и није одабрао да влада многима, већ да служи свима. Старији кажу да се то дуго помињало тихо и криомице, јер ко се то одриче престола? Зашто и коме је сметало то име, тај лик који је сву вољу и знање уложио у српско просветитељство, у српски идентитет. Куда год је крочио, доносио је светлост, ширио је мудрост, благо али са посебном снагом мирио је исток и запад, север и југ.

Вео страха и заблуде је ипак пао и свим срцем се радујем што је тако. Радујем се што се не шапуће о њему, него пева на сав глас. Пева се химна Светом Сави, слави се као школска слава, ничу нови стихови и признања том дивном човеку. Његов је ум била ризница знања, а снагом своје воље учи нас да чувамо своју традицију и културу, да негујемо обичаје и језик, да се не стидимо свог порекла, а што је најважније да сачувамо себе.

Можда и нисам довољно рекла, можда је много остало у мени, али пишем стихове великог Змаја који ће надокнадити све недоречено:

*Савино су тело Турци сагорели
и његов су пепео на ветар изнели
и где год је трунка пепела му пала
ту је нова љубав у роду засјала.
Данас цело Српство његов спомен слави
Ускликнимо с љубављу светитељу Сави.*

I место у категорији средњих школа
Катарина Васић, IV разред Техничке школе Трстеник

„Књиге, браћо моја, књиге, а не звона и прапорце!...“

Егејским морем до Свете Горе води нас путоказ чистоте где се мисао зауставља код белих зидина манастира Пантелејмона. Свој позив овде је пронашао Велики Човек који је продуховљен књигама ходао овоземаљским хоризонтима. То је место темеља његовог световног и интелектуалног уздицања које је ширио међу људе када се вратио у Србију. Он је прозор у свет.

Иза Савиног светитељског лика појављује се лик мисионара, просветитеља, човека који је пошао у свет и упутио се на огњишта културе свог доба, да просвети себе, да би могао просвећивати друге. Његова визија јесте била изграђивање сакралне историје Србије, али и развијање српске књижевности са препознатљивим националним обележјима. Схватио је да књижевно читавање српске свести постаје темељна одредница српске индивидуалности. Уз помоћ књига Срби су почели да изграђују свој идентитет у култури.

Сва богатства, спокојства и благодети у душу човекову уливају књиге. Међу њиховим тамним, пожутелим и похабаним листовима ми смо у потрази за светлом, у потрази за собом. Књига нам пружа разумевање света, поставља основу писмености која је путоказ људског напретка, развоја, слободе – знања. Од детињства се у наше умове улива значај књига, читања и учења. Књиге нас хране. Оне су времеплов образовања, смернице и водиле живота.

Током векова, потреба за образовањем се увећавала, људи су корачали ка успеху стазама поплочаним писменошћу. Не посустајући, Сава је тихо, својом добротом, унео знање међу људе, показао им је врата ка чистом свету.

Књига, то је голо људско стваралаштво, чврсто и постојано. Она спаја обале Истока и Запада, обале два различита света, обале хришћанства и ислама, омогућава да се додирују и прожимају различите вере и народи, гради љубав према људима, повезује и олакшава тренутак у коме траје. За мене су књиге нада да се може прескочити глупост и бесмисао.

Вечита прича ће остати да је узвишени човек оставио раскош да би ходао светом земљом и учио из светих књига. Нашао је спокојство у вери и молитви. „Поново моја колена додирују хладну земљу. Заборављена у црнилу овог света, поново тражим помоћ и спас.“

„Знање је сила, знање је моћ.“ Знање је спас. Учити значи разумети. Насликати разум ширине океана у коме ће свака страница књиге заузети своје место. Ум ће интелектуално заронити у дубине и површина ће остати тиха и мирна. Савина мисао води ме до књиге, додирујем њене корице, срећна сам, јер ће она повезати тренутак мог трајања и корак будуће студенткиње. Из ње ћу понети мудрост живота, есенцију човекољубља и мисао водилу.